



Velatický  
zpravodaj

3/2020



## OBSAH

- 4 • Slovo úvodem
- 5 • Za námi
- 6 • Před námi
- 7 • Glosa místostarosty
- 8 • Bořič mýtů
- 8 • Kalendář akcí
- 8 • Velatická štafeta
- 10 • Téma / Hospoda
- 20 • Rozhovor / Jak Velatice k plynovodu přišly
- 32 • Články
- 39 • Společenská kronika
- 40 • Listování kronikou / 1945

### Velatický zpravodaj 3/2020

Vydává: Obec Velatice • Velatice 92, 66405 • IČO: 488364, ev. č. MK ČR E 10217  
• čtvrtletník • vydáno: 13. 8. 2020 • [www.velatice.cz](http://www.velatice.cz)

Náměty a příspěvky posílejte na: [starosta@velatice.cz](mailto:starosta@velatice.cz)

Uzávěrka příštího čísla 31. 10. 2020

Texty: Jan Grolich, Tomáš Šenkyřík, Veronika Kadlecová, Anna Severová,  
Marcela Ulrichová, Martin Sedlák, Martina Černá, Jaromír Poláček, Anežka  
Brzobohatá, Lucia Hudecová • Design, DTP: Tobiáš Grolich

Náměty a příspěvky  
posílejte na:  
[starosta@velatice.cz](mailto:starosta@velatice.cz)

Uzávěrka příštího čísla  
31. 10. 2020



Milí čtenáři

Mgr. Jan Grolich  
starosta obce

**Tento zpravodaj získal letos hned dvě první místa v celostátních soutěžích**

Jsem rád, že hned v úvodu se můžeme pochlubit tím, že tento zpravodaj získal letos hned dvě první místa v celostátních soutěžích: Zpravodaj roku a Radniční listy roku. Chtěl bych tímto poděkovat všem, kteří se na něm podílí teď a všem těm, kdo se podíleli na vytvoření nové tváře zpravodaje před několika lety.

Dopodrobna probereme, jak vypadají práce na hospodě, kdy se otevře, kdo ji bude provozovat a jaké jsou plány s celým areálem do budoucna. Změna hospodského byla vždy velkým tématem a teď se hospoda mění doslova od podlahy. Věříme, že se vám bude líbit nejen článek, ale hlavně výsledná práce.

V rozhovoru zavzpomínáme s nejstarším mužem v obci, panem Rudolfem Jílkem, na doby, kdy se ve Velaticích budoval plynovod. Dnes ho bereme jako samozřejmost, ale před lety byly Velatice jednou z prvních obcí, která ho mohla zavést a byla to tehdy velká výsada.

Vedle aktuálních informací přinášíme přehled kulturních akcí. Je to s nimi letos složitější, protože se opět dostáváme do situace, kdy zítra může být díky koronaviru všechno jinak. Budme rádi, že mohly proběhnout hlavně hody. Navíc za výborného počasí a s velkou návštěvou mladých lidí z celého okolí. Doufejme tedy, že se alespoň letní akce odehrají tak, jak jsou plánované.

Užijte si v pohodě zbytek léta a odpočiňte si během vašich dovolených – třeba přečtením tohoto zpravodaje.

Přeji inspirativní čtení. ♦

## Za námi

### Vrtání nových zdrojů

Vyvrátili jsme původní plánovaný vrt do hloubky 90 m. Celou dobu to vypadalo, že je vody dost. Po dokončení vrtu se vrt vystrojil trubkami a utěsnilo se horních cca 20 m. Čerpací zkoušky pak ukázaly, že v hloubce není tolik vody, jak jsme čekali a potřebovali. Většina vody byla v horních cca 15 m, které se musely utěsnit. Mělká voda se totiž nesmí míchat ve vrtu se spodní vodou. Rozhodli jsme se proto vyvrátit ještě jeden vrt do hloubky 17 m. Zde už je vody dost. Pokračujeme tedy v projektu dál a na vodovod napojíme oba nové vrty.

### Prořez keřů kolem silnice

Kolem cesty na Podolí jsme nechali vykácet keře, které už zarůstaly do poloviny asfaltky.auta pak keře objížděla, zajížděla do pole a ničila krajnici. Na první fázi prořezání naváže ještě ořez větví ve větší výšce, aby cesta byla zase bez problémů průjezdná.

### Práce na hospodě

Většina prací na hospodě je už za námi. Tuto rekonstrukci jsme se rozhodli udělat opravdu kompletní se vším všudy, a proto jí věnujeme hlavní téma zpravodaje, kde se dozvíte všechny podrobnosti.

### Získané dotace

Díky ztížené ekonomické situaci se některé dotace rušily, ale i tak obec získala z Jihomoravského kraje dotaci 240.000,- Kč na dokončení oprav KD a 32.000,- Kč na Montessori dílny a aktivity seniorů. Dále jsme konečně obdrželi rozhodnutí o přidělení dotace 500.000,- Kč jako výhru Zelené stuhu v soutěži Vesnice roku. Za tuto pořídíme malotraktor s vybavením. Požádali jsme také Jihomoravský kraj o dotaci 505.000,- Kč na spolufinancování nového zdroje vody. Pokud bychom tuto dotaci získali, financování projektu ze strany obce by bylo minimální.

### Občanské projekty

Na zastupitelstvu jsme podpořili všechny podané občanské projekty. V rámci nich se bude pořizovat zábradlí u schodů pod obecním úřadem a u kapličky, odstraňovat starý plot kolem vjezdu do bývalého JZD, dávat lavičky k alejím života a klub důchodců pořídí stolní uncurling.

### Sítě v bývalém areálu JZD

V bývalém areálu JZD jsme převzali za 1,- Kč od investora inženýrských sítí vodovod a hlavní část komunikace. Během prázdnin bychom také za 1,- Kč měli podobně získat vedení veřejného osvětlení. Inženýrské sítě kolem hlavní cesty za pekárnou, kde má obec do budoucna stavební pozemky, jsou tedy ve správě obce.

## Před námi

### Napojení vrtu na vodovod

Vrty už máme vyvrtané a nachystané řešení, jak tyto vrty napojit na vodovod. Během srpna tedy začnou výkopové práce pro umístění zhlaví těchto vrtů. Na to naváže napojení potrubí na stávající vodovod, který vede hned kolem silnice. Vrty se osadí čerpadly, provede se elektroinstalace, oplocení a další související práce. Do konce roku by mělo být toto nové řešení v provozu.

### Opravy silnic

V srpnu proběhne oprava několika problémových míst na silnicích. Uvažovali jsme o opravě celé silnice kolem plynofikační stanice. Řešení ale není jednoduché a nabídky jsou tím pádem dost vysoké a celková oprava v této finančně těžké době bude muset ještě počkat.

### Prořez a kácení stromů

Postupně řešíme problematické stromy, které se za bouřek lámou a padají z nich větve. Už jsme nechali pokácet suché břízy v Podškolí kolem pomníku. Chystáme se prořezat polámané stromy kolem rybníčku a i topoly podél silnice na Mokrou. V obci je také několik soliterních stromů, které je třeba prořezat nebo pokácet, pokud jsou úplně suché.

### Projekt úpravy Klidové zóny

Už delší dobu plánujeme obnovu parku Klidová zóna v nové zástavbě. Objednali jsme tedy projekt na tyto parkové úpravy a doplnění prvků pro děti. Do konce prázdnin projekt bude a budeme shánět finance na jeho realizaci.

### Vypořádání pozemků v JZD

Dohodli jsme se na vzájemném odkupu pozemků v bývalém areálu JZD tak, aby obec měla strategické pozemky ve svém vlastnictví. Také bylo cílem, aby se zcelily budoucí stavební pozemky pod vepřínem a kravínem. Obec tak získá ucelenější parcely, které jednou bude možné zastavět. Vnímáme to jako důležitý krok k tomu, aby se bývalý areál JZD mohl ze stávajícího stavu postupně rozvíjet a stát se součástí obce.



## Snazší údržba obce

Léto je v plném proudu, počasí je letos příznivé pro zahrady, trávničky, ale i pro plevel. Máme úspěšně za sebou velatické hody i kácení a s těmito oslavami spojený pravidelný každoroční úklid. Historií jsou doby, kdy si každý před svým domem zemetal a čistil spáry chodníků od plevele. A kdo to na hody neudělal, neměl pak nárok na ochutnávku strárkovského vína nebo slavnostního koláče.

Protože jsou požadavky dnešní doby poměrně náročné na čas, pracovní a rodinné povinnosti každého z nás, nemůžeme po vás chtít, aby vlastní úklid byl i nadále samozřejmostí. Avšak na druhou stranu neradi slevujeme ze zavedeného standardu. Proto jsme do vybavení údržby obce pořídili nový stroj, který nám dobře poslouží při úpravách zeleně, odstranění plevele z chodníků a obrubníků. Jedná se o rotační ocelový kartáč, který vyčistí vše, co mu přijde do cesty. Toto jsme si mohli vyzkoušet při úklidu dvora KD před hody.

S tím však byl spojen i generální úklid samotného nádvoří. Kdo na hodech byl, určitě si všiml. Protože, jak jistě víte, vše, co se odehrává při rekonstrukci hospody, směřuje přes, nebo putuje přímo na dvůr. A pak byl třeba ten velký úklid. Za to patří nemalé díky všem, kteří se na úklidu podíleli, zejména letošním stárkům, technické skupině pod vedením Mirka Kellnera a hasičům. Bez nich by hody letos určitě nebyly.

Ale s údržbou chceme jít ještě dál, a tak jsme se rozhodli, že slíbenou dotaci 500 tisíc, kterou jsme získali loni za 2. místo v soutěži Vesnice roku, využijeme a pořídíme malý/velký traktor. Jako příslušenství k němu pořídíme vlek, kartáč na sníh a mulčovač na vysokou trávu. Tímto usnadníme našim kolegům práci a především urychlíme plnění úkolů tak, abychom měli v sezóně dědinu a její okolí stále upravené.



T Tomáš Šenkyřík

**Bořič mýtů**

Mýtus:

Kultura tu funguje sama.

Pravda:

Často akce vnímáme jako samozřejmost, ale za vším stojí lidé ochotní něco udělat. Můžeme být rádi, že tu máme aktivní spolky, které většinu akcí organizují. Díky jim za to! Byli bychom rádi, kdyby se ale zapojilo více lidí a pomohli obci např. při pořádání vítání občánků, setkání padesátníků, blahopřání jubilantům a například i pořádání nových kulturních akcí. Opakovaně se o to snažíme a budeme rádi, když se na OÚ nabídnete.

**Kalendář akcí:****SRPEN**

|           |                            |
|-----------|----------------------------|
| 15. srpna | Letní kino: Aristokratka   |
| 16. srpna | Letní kino: Hodinářův učeň |
| 28. srpna | Turnaj v boccie            |
| 29. srpna | Turnaj v nohejbale         |

**ZÁŘÍ**

|          |                      |
|----------|----------------------|
| 5. září  | TFA Velatice         |
| 12. září | Dětský sportovní den |
| 27. září | Burdžák              |
| 28. září | Turnaj v kubbe       |

S ohledem na aktuální opatření se mohou některé akce posouvat nebo rušit. Budeme včas informovat.

**Ladislav Flek****Marie Švábenská**

Maruško, byla jsi první starostkou obce, jaké jsi měla pocity a jaká byla spolupráce s občany?

Dodnes si velice vážím, že jsem dostala tak velkou důvěru nejen od občanů, ale i od členů zastupitelstva, kteří mě tehdy do funkce první starostky jednohlasně zvolili. Na obci jsem strávila celkem 20 let a pokusila jsem

se trošku navázat na práci mého otce, který byl asi 15 let předsedou Místního národního výboru. Neměla jsem moc tušení, do čeho vlastně jdu. Musela jsem rychle pochopit, že jde především o velkou trpělivost v práci s občany, kdy se nejde zavděčit všem a musí se velice citlivě vážit každé rozhodnutí.

Vím, že jsi dlouhá léta pracovala v Mahenově divadle, jaké máš z toho zážitky?

Upřesňuji jen, že jsem byla zaměstnána v Národním divadle Brno, pod které patří Janáčkovo divadlo, Mahenovo divadlo a Reduta. Počítala jsem, jak herci říkají, „gáží“ a měla na starost členy Opery Janáčkova divadla včetně technického zázemí. Později jsem pracovala jako vedoucí mzdové účtárny, kde mi každý měsíc prošla rukama částka odpovídající celoročnímu velatickému rozpočtu. Nezapomenutelné vzpomínky mám na setkání s legendami činohry Mahenova divadla, jako byli herci pan Ladislav Lakomý, pan Josef Karlík, pan Jaroslav Dufek a paní Vlasta Fialová, od které mám dodnes na památku krásnou růži, kterou mi darovala. Také moc ráda vzpomínám na pana Zdenka Plachého, režiséra a šéfa činohry a jeho představení Zaslíbení o lásce mezi Hanou Maškovou a Jiřím Štaidlem, a představení Tajemství Zlatého draka s Danielem Landou.

Je mi také známo, že se věnuješ vysokohorské turistice. Kde všude jsi zanechala svoje stopy?

Ó, kdeže loňské sněhy jsou? Měla jsem velké štěstí, že jsem se dostala do party lidí, kteří jsou velcí turisté. Mnoho let máme jednu za měsíc svoje „pochody“ a touláme se turistickým cestami nejen v krásném okolí Brna. Jako odměnu jsme jezdili na týden do Vysokých Tater a díky tomu jsem se dostala na mnoho tatranských vrcholů, ale pro mne osobně je nezapomenutelný výstup na Gerlachovský štít se samotným náčelníkem horské služby panem Ivanem Gálfym.

Podnikla jsi Svatojakubskou cestu do Santiaga de Compostela, jak se ti šlo a kolik kilometrů jsi měla v nohou? Objala jsi nakonec v chrámu pozlaceného sv. Jakuba?

O pouti jsem hodně slyšela, četla a viděla plno dokumentů a velmi mě lákalo tam vyrazit a prožít si to všechno na vlastní kůži. Bez pomoci přátel v Barceloně a jednoho kamaráda, který tuto pouť šel, bych o ní dodnes stále jen snila. Vybrala jsem si francouzskou cestu a vyrazila z Pamplony. Do Santiaga jsem ušla celkem 602 km. Našla jsem odvahu vyrazit sama, ale sama jsem nikdy nebyla. První kilometry mi dělala společnost Francouzi – jak jinak na jejich cestě. Také jsem šla s Kristýnou a Josefem z Německa – dělali si legraci, že tvoříme Svato rodinu. Potkala jsem také Uršulku z Bratislavy a s ní jsem dorazila k jednomu z nejpůsobivějších míst na svatojakubské cestě, k Železnému kříži – Cruz de Ferro – zde každý poutník pokládá kámen nesený ze svého domova. Samotný cíl a objetí sochy svatého Jakuba na závěr tohoto putování je zážitek, který se nedá popsat, který se musí zažít.

Komu předáváš štafetu?

Tuto štafetu bych ráda předala mé dlouholeté kamarádce – paní Janě Ambrožové.

Díky za rozhovor.



# HOSPODA

Na hospodu už se dlouhé roky nesáhlo. Potřebovala to jako sůl. Lidé často s prostředím nebyli spokojeni a hospodští, kteří mají prostory jen v nájmu, nechtěli a nemohli do úprav dávat velké peníze. Bylo tedy na obci, aby s tím něco udělala. Tak jsme se do toho pustili. Z gruntu.

© Jan Grolich

Začalo to myšlenkou, že se musí opravit aspoň záchody. Když se ale předchozí nájemci, manželé Novotní rozhodli v době rekonstrukce kulturního domu hospodu opustit, řekli jsme si, že situace využijeme a po rekonstrukci kulturního domu se pustíme pořádně i do hospody.

Důležitým důvodem bylo také to, že bývalá kuchyňka byla špatně řešená, srážely se zde výpary, vlhly stěny a začala se dělat i plíseň. Po přesunutí kotle na topení v KD bylo také možné využít prostory bývalé kotelny. Zamysleli jsme se tedy i nad rozvržením hospody a rozhodli některé věci řešit dispozičně jinak.

Aby výsledek stál za to, nechali jsme návrh interiéru zpracovat Martinou Černou, která dělala i kulturní dům. Prostory, které na sebe navazují technicky, na sebe budou navazovat i designovým pojetím.

### Co všechno se opravuje?

Vzali jsme to od podlahy. Mysleli jsme, že opravíme je propadlou podlahu v části navazující na přísálí. Ukázalo se ale, že jsou skoro všude podlahy v úplně mizerném stavu a musely se udělat kompletně nové.

Toho jsme využili a udělali jsme i nové rozvody vody a topení. Dlouho v hospodě také zlobila elektroinstalace. Proto jsme ji udělali novou.

Některé stěny se odbourávaly, aby se prostor více otevřel. Jinde se budovaly nové příčky kvůli změnám dispozic. Celkově byly všechny omítky špatné, a proto se obnovily i kompletní omítky.

Samozřejmě jsou pak nové podhledové stropy s osvětlením. Dveře a okna do dvora se sladily s ostatními okny hospody a kulturního domu.

Ve dvoře jsme shodili přesah střechy od kotelny a opravili atiku a spádování střechy.

### Co bude v hospodě jinak?

Největší změnou bude otočení baru. Nad tím jsme si lámali hlavu dlouho a konzultovali s různými lidmi. Nakonec jsme vybrali snad nejpraktičtější a nejatraktivnější variantu. Za barem místo bývalé kuchyně bude klasický sklad a přípravná. Plnohodnotná kuchyně bude namísto bývalého skladu. Zrušily se dveře do salonku a celá stěna se více probourala, aby z hospody byl pěkný otevřený prostor.

Už na hody jste mohli vidět nové, větší záchody. Využili jsme prázdné kotelny, zasykali jsme zde podlahy a rozšířili sem právě záchody, aby byly pohodlnější. Ještě nás zlobí to, že se bijí dveře od vstupu na WC s dveřmi do krajních kabelek, ale s tím si nějak poradíme.

Z krajní části kotelny jsme vytvořili nové výdejní rohové okénko, které by mělo do budoucna nahradit stávající magacín. Ten je

ve špatném stavu a bude se muset zbourat. Mezi kotelnou a přísálím chceme pěknou letní dřevěnou terasu, a i stěny bývalé kotelny pravděpodobně obložíme dřevem. Na nádvoří se udělal z hospody nový prosklený vstup, aby se do hospody dostalo více světla. Kolik to celé stojí?

V rozpočtu jsme na rekonstrukci počítali s částkou 1,5 milionu. Už teď ale víme, že i s vybavením a dalšími pracemi tuto částku hodně překročíme. Samotné stavební práce včetně materiálu budou stát přibližně 1,5 milionu. K tomu je nutné počítat s výměnou oken, novými rozvody vody a topení, elektroinstalací, osvětlením, novými dveřmi, úpravou střechy nad kotelnou a podobně. Některé z těchto prací ještě nemáme úplně uzavřené a naceněné, ale je zřejmé, že v součtu se bude jednat o statisíce.

Velkou částku bude představovat také vybavení hlavně nábytkem, který v součtu bude



stát kolem 400.000,- Kč. Rozhodli jsme se ale pořídit kvalitní TON židle. Stoly jsme pořídili z masivu, v hospodě budou i dřevěné lavice a obložení stěn. Celkově chceme dát hospodě zajímavou atmosféru, a proto jsme na nábytku nešetřili.

Sečteno a podtrženo se dostaneme na částku, která asi přesáhne 2,5 milionu. Na zastupitelstvu ale pořád dokola zaznívá „když už jsme se do toho pustili, tak to udělejme pořádně.“ Proto dáváme do rekonstrukce raději více peněz a zabírá to více času. Bude to ale stát za to.

### Kdo bude hospodský?

Výběr nájemce už máme za sebou. V zastupitelstvu jsme vybrali Lukáše Lazarčíka z Mokré, který tam provozuje restauraci U Zbojníka i malou hospodu v Horákově. Podány byly dvě nabídky. U Lukáše Lazarčíka bylo ale vidět, že dobře zná místní poměry, ví, co od naší hospody může čekat a neměl přehnané představy. Druhého uchazeče nikdo z nás neznal a nevěděli jsme, co od něj můžeme čekat. Navíc Lukáš Lazarčík do hospody získal kompletní bar s výčepním zařízením v hodnotě několika stovek tisíc korun. Bar tedy bude opravdu profesionálně vybavený včetně chlazení pülitru a dalších vymožeností, o kterých jsme si dřív mohli nechat jen zdát. Věříme, že se Lukášovi podaří hospodu nejen dobře rozjet, ale i udržet. Kdy se konečně otevře?

Děláme vše pro to, abychom připravenou hospodu novému nájemci předali přibližně v polovině srpna. Aby měl dost času ji nachystat a otevřít ji přibližně na začátku září. Samozřejmě různé věci řešíme průběžně, aby předání bylo co nejplynulejší a otevření co nejdříve. Dohodli jsme se ale, že nechceme hospodu otevírat v nedodělaném, provizorním stavu. Počkejte tedy ještě chvíli, abyste si ji mohli užít v plné parádě.

### Co bude s nádvořím?

Už máme hotový kulturní dům, brzy bude hotová hospoda a přijde na řadu i úprava nádvoří kulturního domu. Už máme připravené vizualizace, jak by mohlo nádvoří vypadat a fungovat. Nemáme zatím finální verzi a ke všemu se musí zpracovat projekt a povolení.

Už teď je ale jasné, že bychom chtěli zvětšit, a hlavně přemístit podium. Bude otočené „zady“ do stávajících zahrádek. Protože se nádvoří bude rozšiřovat a budou se bourat stávající stěny, bude podium stát celé za dosavadní zdi.

Také už bylo zmíněno, že bude odstraněný magacín. I díky tomu získá nádvoří další volný prostor. Určitě bychom chtěli prostory doplnit o zeleň.

Vše nechceme dělat jen proto, aby se jednou za rok na hody na nádvoří vešlo více lidí. Důležité pro nás je, abychom z nádvoří udělali veřejné prostranství, které se bude za pěkného počasí užívat pořád – v podstatě jako obrovská zahrádka k hospodě.

Proto chceme do budoucna nejen rozšířit nádvoří, ale zároveň i přilehlý parčík – Zelenou oázu, a společně je provázat. Podium pak bude sloužit i jako velký altán na kraji parku.

### Pohled architektky

**U**ž v roce 2015 uspořádala obec malý workshop pro studenty architektury,

kterí měli za úkol zpracovat a ideově upravit celé nábřeží kolem potoka – od stávajícího sběrného dvora s parkovištěm po náves. Byly sestaveny čtyři týmy a každý se k zadání postavil trochu jiným způsobem. Jasnou a spojovací linkou všech prací byla úprava nádvoří KD, které si razantnější zásah určitě zaslouží.

Stávající nádvoří je podle mého názoru ne příliš lákavé k pobytu – velká plocha pokrytá zámkovou dlažbou je už na hodně místech ve špatném stavu, zděné oplocení brání pohledu jak ven, tak dovnitř a stávající podium je příliš malé a rozpadá se. Zároveň zde chybí jakákoliv zeleň a ze dvora se často stávalo odkladiště nepotřebných věcí. Také magacín dosluhuje, i když zásluhou hasičů alespoň poslední sezóny ještě fungoval. Pro obnovení nádvoří a vylepšení aktuálního stavu je tedy podle mě nutné prostor opticky otevřít - tedy odstranit stávající zdi a doplnit

alespoň v některých místech zeleň např. v podobě trvalkových záhonů. Určitě se ozve někdo s připomínkou, že budou lidé na placené akce přicházet bez zaplacení. Podle mého jsou určitě možnosti, jak tomu zamezit, třeba ve formě viditelných papírových náramků. Například v Brně se běžně konají velké festivaly v neoplocených areálech (např. Lužánecký park). Kvůli několika akcím do roka by bylo určitě škoda nádvoří nechat definitivně zazděné a nepřístupné.

Také se nabízí možnost zvětšit stávající nádvoří směrem do zahrádek, které mají lidé od obce v nájmu, a navázat na Zelenou oázu. Určitě by to prospělo především při konání větších akcí, jako jsou například hody. Podium by pak bylo ideální otočit čelem ke KD. Studenti architektury přišli s nápadem nechat podium otevřené ze všech stran, pokud by se konal např. koncert, záda pódia by se uzavřela plachtou. Jinak by podium bylo přístupné celoročně a sloužilo všem jako přístřešek, altán. Cílem by tedy měl být funkční příjemný prostor otevřený všem – náhodným kolemjdoucím nebo i návštěvní-

kům probíhajícími akcí. Ruku v ruce jde i rekonstrukce kulturního domu, kde došlo k plánované výměně oken v přísálí, jedno z oken bylo zvětšeno, aby byl umožněn pohodlný vstup z přísálí přímo na nádvoří a nebylo nutné chodit kolem toalet. Hospoda je v procesu rekonstrukce a i zde došlo ke zvětšení průchodu na nádvoří a zároveň k většímu optickému propojení. Nádvoří by se tedy mělo stát funkční součástí obou provozů – kulturního domu i hospody a v úzkém prostoru mezi přísálím a bývalou kotelnou, kde bude místo stávajícího magacínu letní výčep, vznikne komornější venkovní posezení. Také doufám, že právě probíhající rekonstrukce hospody pomůže proměnit dříve ne příliš atraktivní prostor v oblíbené a příjemné místo k setkávání. Držím mým milým Velaťákům palce!



T Martina Černá

## Pohled zastupitele

**V** posledních letech prošlo několik obecních budov rekonstrukcí. Po obecním úřadě, sokolovně a kulturním domě přišla na řadu také hospoda, která spoluutváří společně s kulturním domem a přílehlým nádvořím jakési kulturně-společenské centrum ve Velaticích.

Na interiéru se již značně podepsal zub času. Sociální zázemí bylo v žalostném stavu a vedle nově opraveného kulturního domu by hospoda nepůsobila důstojným dojmem, zejména při pořádání plesů a podobných akcí. Po provedených

opravách nabídne hospoda nejen odpovídající zázemí pro provozovatele v podobě plnohodnotné kuchyně, nového baru i skladu, ale hlavně příjemné prostředí pro návštěvníky, včetně důstojných toalet, které je možné využívat například během hodů, bez nutnosti otevřené hospody. Nabízejí se také nové možnosti pro pořádání svateb, oslav a dalších událostí.

Je určitě dobře, že obec investuje do zvelebování svých budov sloužících široké veřejnosti. Věřím, že se staronová hospoda stane příjemným místem pro setkávání občanů nejen u piva. Do budoucna, až se dokončí plánovaná revitalizace celého areálu včetně rozšíření nádvoří, budou mít

Velatice jedno z nejhezčích kulturně-společenských center v okolí.



**T** Martin Sedlák



## Anketa

Michal Daněk  
a Eva Nezvalová

„Přes léto nám hospoda sama o sobě nechybí, protože se dá sedět venku na zahrádce. Když sem ještě povede cyklostezka, tak se tu v budoucnu rádi zastaví i cyklisté a nebudou se všichni motat jen v Mariánském údolí. Bylo by potřeba zajistit, aby bylo jídlo dostupné i na zahrádce s obsluhou. Na placi je to příjemné, ale když se ochladí, hospoda na páteční posezení je potřeba. Dřevěné obložení a celkově to, jak vypadala dřív, nám přišlo útulné, bylo v ní teplo. Uvidíme, jak bude vypadat v novém“.

Pavel Hlučka

„Myslím, že už hospoda opravit potřebovala. Může být výhodou, že se v ní bude podávat i jídlo. Přesunutí magacínu vítám, ten stávající je už na spadnutí. Je lepší, že bude všechno pohromadě, hospoda, zahrádka, venkovní výčep i WC. Hlavně, ať je co nejdřív otevřená“.

Terezie Lungová

„Určitě bylo potřeba hospodu opravit, především záchody. Hodně lidí se už těší, že si bude moct v hospodě objednat i jídlo, hlavně pizzu. Přesunutí venkovního magacínu mi nevádí, akorát je menší než ten původní, to bude představovat horší podmínky pro obsluhu na velkých akcích jako třeba na hodech“.



---

# JAK VELATICE K PLYNOVODU PŘIŠLY

---

V minulém čísle zpravodaje jste si mohli přečíst autentické zápisy z deníku pana Poláčka mapující konec 2. světové války ve Velaticích a v tomto čísle najdete jejich pokračování. Na své osobní zážitky z této doby v rozhovoru vzpomínal nejstarší muž žijící ve Velaticích, pan Rudolf Jílek. Řeč přišla i na jeho kariéru ve výzkumu, a hlavně na to, jak se stalo, že byly Velatice jednou z prvních obcí v širokém okolí, ve které byl zavedený plynovod.

 Veronika Kadlecová

Můžu se zeptat, kdy jste se narodil? Jste velatický rodák nebo jste se sem přistěhoval? Narodil jsem se 19. června 1928. Přestěhoval jsem se akorát z jednoho konce Velatic na druhý, to bylo všechno. Moje rodina je z Velatic a žiji tu celý život.

Určitě si pamatujete na spoustu událostí z různých režimů, kterými naše republika prošla. Pamatujete si ještě na události druhé světové války? Jak v té době probíhal život ve Velaticích?

To víte, že ano. My jsme tu skutečnou válku zažili vlastně až na konci během těch dubnových a květnových událostí. Jednou z největších událostí bylo bombardování. Rusové neměli pořádné bomby, jen malé do 10 kg. Nalétávali na Velatice od Jiřkovic. Nejvíce to odnesl Zajíček, ten do jisté míry i vyhořel, a potom, nemýlí-li se, Eliáš. My, kteří jsme to pozorovali, jsme viděli, jak bomba dopadla na půdu, vylétly křídlice, zvedl se obrovský oblak červeného prachu... Víím, že můj otec se vyznal v koních, takže u Zajíčka vytahovali z hořícího chléva koně, kteří byli úplně zdivilí. Naštěstí se jim to podařilo.

Co se dělo potom?

A potom přišli páni Rusové, ti se chovali do jisté míry slušně a do jisté míry hanebně. Slušně, pokud vzpomínali na minulé války, kdy si mohli vojáci dovolit všechno počínaje pitím, jídlem a ženskými. Totéž bylo i tady. Nás mladé chlapce všechny svolali na uklišení Velatic a když jsme přišli, tak nám dali koně a krávy, které nakradli, a my jsme s nimi museli ustupovat. Já jsem se musel starat o koně a později jsem utekl až z jedné vesnice za Modřicemi směrem k Velké Bíteši, teď si nemůžu vzpomenout na jméno. Tam se utábořili a vařili z těch nakradených zvířat, nám nedali vůbec nic. Byli jsme hladem

a lidé tam nám dávali krajíce chleba. Většinou z nás se ale podařilo utéct. Já jsem přišel domů, když zrovna probíhala u kapličky mírová mše, špinavý, otrhaný... na mši byli i rodiče a maminka mi vyprávěla, jak jí kdosi zatahal za ruku a povídá: „Tončo, podívej se, není to váš kluk?“

Co se tady ještě dělo?

Potom se tady vytvořilo jakési středisko u Macháčka, tam vystěhovali celou rodinu na dvůr a udělali si v domě středisko, odkud si předávali zprávy, rozkazy a tak dále. Víím, že tam byly dvě Rusky, telefonistka a radistka a ty se chovaly hanebně k těm lidem. My jsme pro ně byli jen špatný prach, nic jiného. Trvalo to docela dlouho, až do půli května. Potom je přesunuli pryč a dědina byla konečně osamostatněná.

Kam jste chodil do školy?

Nejprve tady do Velatic. Pravděpodobně jsem se dost slušně učil, že si pan řídící Čtvrtníček zavola mého otce a říká: „Rudolfe, ten kluk není hloupý, dej ho na studia“. Tak jsem nastoupil v jedenácti letech na klasičké gymnasium v Brně. Musel jsem udělat přijímací zkoušky a víím, že jsem měl jednu hrubou chybu v písemce z češtiny, kde jsme měli psát, kde leží naše obec. Já jsem napsal, že „naše obec leží poblíž silnice mezi Brnem a Olomoucem“. A ono je to správně „Olomoucí“. To si budu pamatovat už napořád, jak mi paní učitelka, byla ze Šlapanic, ale na jméno si už nevzpomínám, říkala: „chlapče, Olomouc je ta, ne ten!“

Takže všechny ty válečné roky jste chodil do Brna do školy?

Zpočátku jsme chodili pěšky do Líšně na Karolínku, každý den tam a zpátky, to bylo otravné, protože je to dost daleko. Nejhor-





ší bylo, když se muselo jít pěšky a přešlo, to jsme potom byli zamazaní jak čuňata. Později začal jezdit autobus, a ještě předtím nákladní auta od UNRRA. Jedno z těch aut dostal pan Skotálek a jedno pan Rozkopal z Mokré. Ti se stídali a my jsme se dostávali do Brna na korbách těch aut. Posbírali lidi z Mokré, Horákova, Velatic a pak už jeli do Brna.

**Kdy tady byla zavedená pravidelnější autobusová doprava?**

To už jsem chodil do tercie a všechno už se tak nějak stabilizovalo. Ovšem ty první autobusy jezdily na dřevoplyn, všude to ucházelo, díky čemuž byla uvnitř docela nedýchatelná atmosféra.

**S čím jste se ještě při svém studiu musel potýkat?**

S jazyky to byl trochu oříšek. Ještě celou

primu jsme měli němčinu a potom přišla ruština. Profesor, který nás ruštinu učil, se vždycky naučil akorát jednu lekci dopředu. Od tercie jsem začal chodit do angličtiny na soukromé hodiny do jazykové školy, abych si mohl leccos přečíst.

**Kolik jazyků jste se tedy dohromady naučil?**

Vezmu to popořadě. Němčina byla jako první. Ve škole jsme měli povinnou latinu a starořečtinu. Latina se učila i proto, že na klasické gymnázium chodili většinou kluci, kteří chtěli studovat na faráře a lékaře. Pro lékaře to byla obrovská výhoda, protože většina lékařských názvů je latinských nebo odvozených z latiny. Potom přišla ruština a němčina samozřejmě upadla. Ale když tady ještě byli Němci, chodili po domech a chtěli ubytovat, když fronta byla někde u Hodonína, tak jsem jim dělal tlumočníka. Já jsem mluvil německy praktic-

ky jako česky, a to mluvím do dnešního dne. I ta řečtina mi v hlavě utkvěla. Když jsme byli na dovolené v Řecku, to manželka může potvrdit...

Manželka Alena: Ano, už v devadesátém roce, když jsme jeli na dovolenou přes bojující Jugoslávii autobusem, kde nás chtěli ožralí Jugoslávci postřílet za to, že jsme jim nechtěli dát (a ani jsme u sebe neměli) chlast a cigarety, se strašně těšil do Řecka. Pak jsme tam jezdili každý rok, všechno, co se naučil, si tam na místě ověřoval. Využil ty znalosti a všechno si pamatoval. Nemusel se domlouvat anglicky, ale řecky. V Řecku se taky učili povinně německy, tak když jsme jeli s celou rodinou, profesorem Tylečkem a jeho manželkou, tak jsem já všechno domlouval.

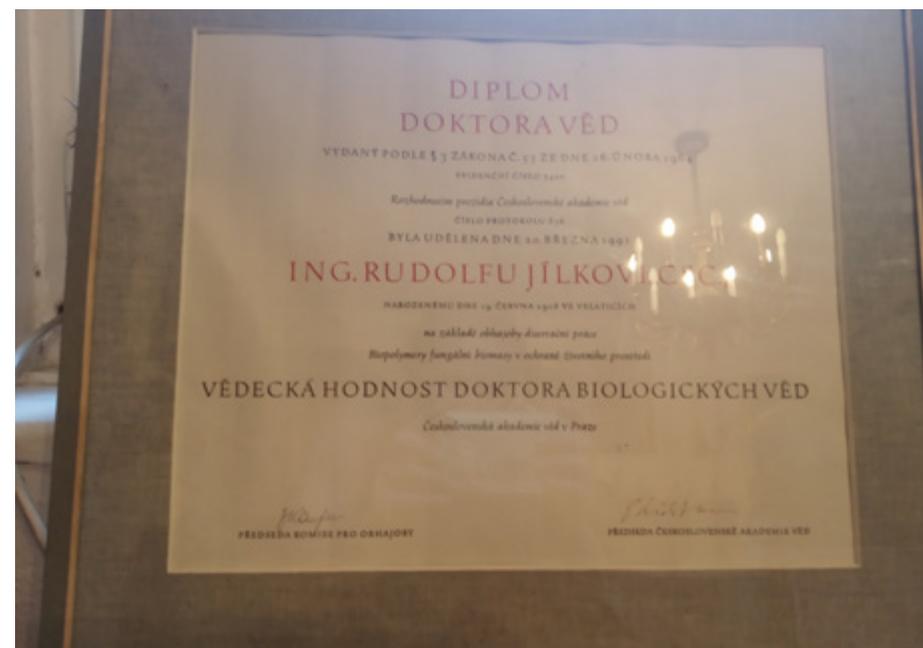
**Co jste dělal po maturitě na gymnáziu?**

Chtěl jsem jít na medicínu, ale bohužel,

hned v prvním ročníku jsme měli anatomii, a to jsem nevydržel, nesnesl jsem ty pitvy. Tak jsem přestoupil na Vysokou školu zemědělskou, která mi byla vlastně blízko, protože jsme měli prase a kozy, obor agronomie a zootechnika. Vystudoval jsem ji s vyznamenáním a pak jsem chtěl dělat trochu do vědy, to bylo módní, tak jsem pracoval ve výzkumu.

**Čím jste se v rámci výzkumu zabýval?**

Ve výzkumu jsem se zabýval vazbou těžkých kovů na potraviny. Nakonec to skončilo vazbou jen těžkých kovů, a to na uranovou řadu. Z té doby mám, nemýlím-li se, 32 patentů. Díky tomu jsem byl na stáži v Americe, v Kanadě, na mezinárodní konferenci na toto téma v Mexiku, to bylo moc hezké. Další oblastí bylo odsiřování hnědého uhlí. Čištění zdrojů od nežádoucích látek. Hnědé uhlí je spojeno s železem a bylo na prvním





místě, tak jsme v mém týmu dělali ještě odsiřování nežádoucích kationtů. Dopadlo to tak, že přišli Japonci, měli hodně peněz, které investovali do výzkumu a chtěli něco takového získat tady v Evropě. Vytvořili různé systémy proplachování vodou a tak dále, to se neujalo. I když to skončilo, odsiřování se stále děje. Ovšem my jsme to dělali na zemi, oni to dělají do dnešního dne v komínech. Tehdy ještě nebyly takové možnosti.

#### V jaké instituci jste dělal svůj výzkum?

Já jsem dělal výzkum pod zemědělskou akademií, oni moc nevěděli, kam nás dát, protože nebyly prostory a já jsem měl v týmu 32 lidí, tak tehdy požádali nově postavený Výzkumný ústav veterinárního lékařství a já jsem tam dostal a vybudoval středisko s laboratořemi. To byla velmi pěkná práce. Mezitím jsem získal ještě titul kandidáta věd a potom doktora věd.

Manželka Alena ukazuje diplom doktora věd, který má pan Jílek pověšený doma ve sklepě: Tady je podepsaný Otto Wichterle, vynálezce kontaktních čoček, který byl tehdy předsedou Akademie věd.

Kandidaturu jsem dělal v roce 1982 nebo 1983, doktorát až po revoluci, v roce 1991.

#### Jak to bylo za minulého režimu, nedělali Vám potíže při zahraničních výjezdech nebo nebránili Vám v akademickém rozvoji?

Já jsem byl ve vědeckém světě známý a jednou mě pozvali Japonci na velkou mezinárodní konferenci. Připravil jsem si referát, určili mi, co by chtěli, abych přednesl. Referát jsem poslal, jel jsem na letiště a tam, když jsem jim dával pas, se zaměstnanec letiště podíval do nějakého seznamu a říkal: „vy nikam nepoletíte“. Totiž, on mi tykal: „ty nikam nepoletíš“. Když jsem se ptal proč, tak mi odpověděl, že vláda si to nepřeje. To bylo v druhé půli 70. let.

Ale v 80. roce jsem byl na podobné konferenci v Mexico City a tam jsem se dostal z toho důvodu, že pracovník, který měl zabránit mé cestě, jí prostě nezabránil. Ne, že by to nestihl, myslím, že to udělal schválně. To byl kamarád tehdejšího šéfa výzkumu u vojáků, ten mi říkal, že dostal pokyn, aby to opomenul.

#### Kam jste se ještě podíval, kam Vás pustili?

Do Ameriky, Kanady, Ruska, Francie, Itálie, Švédska... V Americe mi nabízeli, abych tam zůstal a nevracel se. Jeli jsme do univerzitního kampusu, kde byl soustředěný celý výzkum, a tam jsem poprvé viděl tzv. minipigy – miniprasátka. Na nich dělali výzkumy. Já jsem se s nimi velmi dobře seznámil, měl jsem pěkný referát, jak říkali, a s šéfem jsme si velice rozuměli.

Měj jsem za referát dostat velmi slušnou odměnu, 500 dolarů, to byly velké peníze. Já jsem jim říkal, že bych nechťel ty peníze, ale můj kamarád, profesor Honza Černý, v Brně pracoval na transplantacích, už se mu podařila transplantace plic a chtěl by zkusit transplantaci srdce, ale nemá materiál. „Víte co? Místo té odměny mi dejte párek těch prasátek“. Prý to je maličkost. Přiletěl jsem do Brna a asi za 14 dní zvoní telefon, přepojuje mě spojovatelka a říká mi „volají vás z Prahy, něco kvůli prasatům“. Tak jsem vzal telefon a dozvěděl se, že mi poslali párek těch minipigů a měl jsem si je vyzvednout. Tak jsme vzali dvě osobní auta, jeli jsme pro ně a na výzkumném ústavu, tam byli většinou jen veterináři, jsme si je vyzvedli a prasata jsme dovezli. Netrvalo dlouho a ta jedna malá sviňka porodila a za půl roku nám tam běhala malá prasátka. Doktor Černý tak získal materiál a mohl na tom dělat. Moc na to vzpomíná.

Takže se transplantace nakonec povedla?

Ano, u nás byla dvě střediska, pražské a brněnské a brněnské mělo materiál, tak dělalo ve velkém. Pak tam běhala třeba malá prasátka, která byla i po třetí transplantaci, to bylo zajímavé.

Manželka Alena: Říká se, že prase je po anatomické stránce hodně podobné člověku. Od té doby už je to celkem běžná věc, když se najde vhodný dárce. A takhle to začínalo. A já jsem byl u toho. Tehdy bylo hrozně těžké dostat nějaký materiál z ciziny, komunisté si to hlídali. Chtěli všechnu slávu, ale za nic. Do dnešního dne jsme s profesorem Černým velcí kamarádi. Byl dokonce u mé operace chlopně před dvěma lety.

**Ted' bych se vrátila kousek zpátky do Vašich mladých let. Mohl byste zavzpomínat, jak tehdy vypadaly Velatice?**

V době po válce bylo všeho málo, ale byl tady velmi dobrý člověk, jmenoval se Ftačnick a měl mlýn. Tam chodili lidi pro dvě kila, tři kila mouky... I lidi z Brna sem jezdili a když si tu udělali známosti, věděli, že tady nějaké jídlo dostanou. A jak vypadala dědina? Třeba náš dům tady nestál. Náves byla prakticky stejná, Zaosadí a Podškolí bylo v podstatě netknuté a přistavovaly se nové a nové domy. Potom přibýly, až asi v 70. letech Zahrádky a Záškolí a pak už to mělo rychlý spád. Hlučkovka skala je úplně nejmladší část.

**Byl jste u toho, jak dědina postupně rostla, ale co technologie? Co se tady budovalo?** Tady se začalo vodovodem, u toho jsem nebyl, a pak plyn a u toho jsem sehrál asi ústřední roli.

**Přesně k tomu jsem směřovala. Jak to probíhalo, když se tady zaváděl plyn?**

Ten se zaváděl vcelku podivným způsobem. Když se vesnice rozmáhala, já jsem se kamarádil skoro se všemi, nedělal jsem výjimky. Jednou jsem debatoval nad tím, co by nám tady velice prospělo, s Jendou Drlíkem. To bylo ještě, když Velatice v politickém systému spadaly pod Mokrou. A tak říkám: „Jendo, co tak plyn?“ a on mi odpověděl: „o tom se nám může jenom zdát“.

Tak jsem říkal: „no, já bych se pokusil. Já mám možná někoho, kdo by nám s tím mohl pomoci“. Tehdy jsem měl poměrně velký tým na Ústavu a velmi často jsem musel do Prahy. Mí šéfové byli na atomové komisi. Tak jsem se zmínil náměstkovi atomové komise Ing. Chocholoušovi: „Jardo, nepomohl bys mi s něčím? To musí jít z Prahy, já jsem z malé vesnice a my bychom tam potřebovali plyn“. On věděl, odkud jsem, protože tady za mnou byl. Zvedl telefon, zavolał řediteli toho oboru a ten se ptal „Jardo, záleží ti na tom?“ a Jarda říká: „no, dost, on tam totiž bydlí náš člověk a hodně pro nás dělá“.

Jarda zavolał a říkal mi, že by byl ředitel pro, ale musím mu to nějak vyložit. Tak jsme se tady sešli a zjistili, že by to možná šlo, ale museli bychom to udělat v akci Z, svépomocí všechno nachystat a odbornou část pak musela udělat firma. Tak jsem tam jel a vysvětlil, že to můžeme zařídit, ale nemůžeme to udělat sami. Udělat to mohla jen firma, která toto dělala pro celou republiku a sídlila v Pardubicích. Nevěděl jsem, jak na tom momentálně byla, ale řekl jsem si, že zkusím zjistit, jestli by měli kapacitu. Kapacitu měli sice malou, ale měli, a když se jednalo o malou obec, kde mohl tu odbornou práci dělat jen malý tým lidí, tak že jo, ale musíme



všechno připravit: výkopy nachystat, potom zaházet a tak dál. Nakonec se tady objevil pan ředitel té pardubické firmy, byl v hospodě náramně pohoštěn a když už byl potom mírně přio opilý, řekl mi: „jó, ty jsi dobrý chlap, že se o to staráš“. Tak jsme dostali povolení.

**Co se dělo dál?**

Nastal problém, že jsme neměli plynofikační stanici, tu, jak teď stojí na Lánech vedle Mirka Župky. O to byly tehdy velké boje. On říká: „já vím o jedné stanici, která je u Bratislavy, zjistím, jak jsou daleko“. Oni ještě nekopli, nedělali nic, ale stanici už tam měli. Tak to dopadlo tak, že stanici predisponoval sem do Velatic, najednou se tady objevila parta chlapíků a začalo se dělat. Volal se předseda družstva, Honza Maxián, jehož jsem dobře znal. Potřebovali jsme stroj na výkop. On mi řekl: „já tady nic moc nemám, ale dobrá, budeš ho mít, jen se domluv s Jiřím Zahradníkem, aby ho obsluhoval někdo šikovný a spolehlivý, ať to není zmrvená práce“.

Tak jsme se domluvili a udělali jsme tady jakési řídicí středisko. Byl tam Zahradník, Drlík, já jsem tam byl... Radili jsme se, jak to udělat. Nakonec jsme se domluvili, že celou obec rozdělíme do určitých úseků, ty jsme svěřili lidem, o kterých jsme věděli, že jsou solidní a slušní a já jsem oznámil, že do toho půjdeme. Byl nám dán termín, že na podzim se musí začít. Začaly se vozit roury a všechno, co bylo zapotřebí. Středisko bylo na Orlovně, kde taky pracovníci spali nahoře v pokojích, zajistili jsme pro ně jídlo zdarma, na to jsme se složili.

**Zapojili se všichni Velaťáci?**

Každý, kdo chtěl plyn, musel přidat ruku k dílu. Až na malé výjimky s tím všichni souhlasili a dneska jsou všichni rádi. Napřed jsme ještě udělali akci, že jsme do každé rodiny dali dotazník k vyjádření. Chtěl bych plyn, souhlasím, že na tom budu pracovat a podílet se. Mám dojem, že jsme tehdy měli vklad tisíc korun, takový černý fond.

Když to všechno bylo, tak jsem volal do Pardubic, ať pošlou člověka, který to tady z odborného hlediska připraví, kde, co a jak má být. Tak ho sem poslali, byl tady asi týden, udělal přesný plán a do měsíce tady byli lidi, všechno bylo připravené a máme plyn.

**Takže občané z Velatic i sami kopali výkopy na roury a podobně?**

Co nešlo udělat strojem, to se muselo ručně. Práce to byla veliká. Třeba Zaosadí bylo hodně rozkopané. My jsme, schválně říkám my, protože nás bylo pět, se každou sobotu sešli, každý měl určitý počet úseků a musel poreferovat, jak jsou daleko, co a jak se dělá, jaké jsou potíže a tak dále. Bylo to tvrdě organizované, ale vyplatilo se to.

**Takže během krátké chvíle se všechno nachystalo a do měsíce potom přišla firma a napojili nás?**

Ano, všechno bylo připravené, mezitím se přivezlo potrubí a rozvezlo po celé dědině. Na tom jsme se taky všichni naděli. Přišli montéři, aby mohli dělat. Měli zadarmo jídlo, zadarmo nocleh, to jinde neměli, jenom u nás ve Velaticích, tak se jim to hodilo a dělali dobře. Oni byli dobře placení a k tomu tady měli ještě tento benefit. Měli motivaci to udělat rychle a dobře.

Když jsem odlétal do zmíněného Mexika v roce 1980, tak právě začali připojovat, byl jsem tam 14 dní, vrátil jsem se a bylo prakticky hotovo. Už jsem byl spokojený. Manželka Alena: Veru, představ si, já jsem bydlela v Brně na konečné pětky na Merhautové. My jsme měli plyn v roce 1973. Samozřejmě, blíž k centru byl plyn už dřív, ale u nás už nic moc nebylo, než se začala stavět Lesná, takže my jsme v Brně tahali uhlí ze sklepa do třetího poschodí a vařili jsme v kamnech, maminka vařila na kachlo-

vém sporáku. A tady ve Velaticích bylo tehdy pár stovek lidí a byl tady plyn pár let na to. Ale to byla vůle všech občanů, kteří tuto akci podporovali. A hlavně to bylo perfektně zorganizované, všichni jsme každou sobotu věděli o každém kroku a byl v tom pořádek. Museli jsme být důslední.

**Tady je hezky vidět, že když se chce, tak všechno jde. A platí to univerzálně.**

I když jsme nikdo neměli kvalifikaci, mohli jsme zajistit akorát vykopání a potom zaházení, ale dělali jsme vše s obrovským nasazením, jeden jako druhý. Tady se nedá říct, že ten nebo onen má větší zásluhu, všichni odvedli tu obrovskou práci. Rád na to vzpomínám. Z té naší pětky už dnes žiju jen já a Jiří Zahradník.

**Kde tady v okolí už měli plyn zavedený?**

Nikde, po nás začala plyn dělat Tvarožná, ti si z nás vzali příklad a udělali to taky tak. Třeba Mokrá taky ještě neměla vůbec plyn. My jsme pod ně tenkrát patřili a velice nám záviděli. Dokonce dělali všechno pro to, abychom ho my neměli. Přes okresní a národní výbor podnikali kroky, aby to zastavili. Nepodařilo se jim to.

**Dobře bylo, že jste měl ty kontakty na vyšších místech...**

Faktem je, že to tak dřív bylo a je to tak vlastně pořád. Jak vyšla ta knížka o Velaticích, Paměť Velatic, tak tam to bývalý starosta Poláček říkal (listuje v knize): „začalo to ještě za národního výboru Velatice, kdy byl předseda pan Švábenský (...), ten to vyřizoval s panem Drlíkem a panem Jíllem, který měl velké známosti. Pan Švábenský vyprávěl, že tam, kde je normálně vyhodili, tak když přišel s panem Jíllem, bylo to úplně něco jiného. Plyn nám všichni v okolí záviděli...“

My jsme tehdy ještě chtěli pokračovat kvůli vodě, postavit sem nahoru ještě jeden vodojem kvůli těm vrchním domům, ale dopadlo to tak, že nám to zakázali a řekli, že to vlastně vůbec nepotřebujeme. A že jim žádný darebák Jílek nebude diktovat, co se tady bude dělat.

A to je tak asi všechno. Máme plyn, máme už i opravenou vodu, kanalizaci, to byl trochu problém, ale jsme spokojení.

**Máte asfaltku k domu...**

No počkejte, ta asfaltka, to je taky moje práce. Silnice byla jen k vratům školy a dál nebyla, pokračovala už jen bahnitá cesta. Já, když jsem sem jel, několikrát jsem dopadl tak, že jsem v polovině kopce zůstal zahrabaný do bahna. Tady pořádná cesta nevedla, ale velice dobře jsem znal pána, který na okrese byl přes komunikace. Tak jsem ho poprosil: „Toníku, prosím tě pěkně, pojď se podívat, jak my jezdíme domů“. Sedli jsme do mého auta, zajeli sem a on říká, že se o tom vůbec nemusíme bavit. Hned to projednal a začala se stavět silnice.

A zase se to dělalo stejným způsobem jako se dělal plyn. Zodpovídali za to dva lidé, Jenda Svoboda a Mirek Babušík. Zase jsme se všichni domluvili, Jenda Svoboda, který dělal v Líšence, si zařídil, že bude po určitou dobu chodit jen na noční. Když sem začali navážet štěrk a tak dále, jezdilo tak jedno auto za den. My jsme se domluvili, že každý, kdo sem přijede s tím autem, dostane dvacet korun. Za to se dal tehdy koupit oběd. No a najednou začali jezdit všichni do Velatic, aby dostali tu dvacku (smích). To šlo potom velice rychle a je to kvalitně udělané. Já jsem tenkrát taky někde byl a vrátil jsem se a silnice byla hotová. Taky to bylo v 80. letech. Tak jste mě vyzpovídala...

**Na konci rozhovoru se vždycky ještě ptám, co se Vám nejvíc líbí na životě ve Velaticích? Já můžu říct, co se mi líbilo. Že se lidi tady vždycky dovedli nadchnout pro věc, semknout se a dotáhnout to do konce.**

**Kam si jezdíte nebo jezdil jste nejraději odpočinout?**

Sem, domů. Doma je doma. Já jsem si Velatice natolik oblíbil, že jsem jim věnoval všechno, co jsem chtěl a taky, co jsem chtěl mít tady doma. A myslím, že se nám tady dobře žije.

**Děkuji Vám za rozhovor i za tu práci pro Velatice a přeji pevné zdraví!**



**Ing. Rudolf Jílek, DrSc.**

Letos oslavil 92. narozeniny. Absolvoval Vysokou školu zemědělskou v Brně (dnes Mendelova univerzita) Pracoval ve Výzkumném ústavu veterinárního lékařství, má 32 patentů V roce 1980 se zasadil o zbudování plynovodu ve Velaticích

# Kultura

## Anenské hody

V neděli 26. 7., letos přesně na svatou Annu, se u nás uskutečnily tradiční Anenské hody. Nejprve se měl konat jen průvod obcí, ale nakonec se vzhledem k uvolňování koronavirových opatření rozhodlo, že se hody uspořádají se vším všudy, tak, jak je známe. Letos do naší chasy přibyla spousta nováčků, a tak jsme měli dohromady 11 párů. Hodový den se vydařil, počasí nám přálo, došla spousta lidí a za doprovodu kapely Vlkošáci jsme si to všichni moc užili. Jméno stárků moc děkujeme všem, kteří nám jakkoliv pomohli s organizací hodů

 Anežka Brzobohatá

## Setkání padesátníků

Jak je již dlouholetou tradicí, sešli se v kulturním domě dne 25. července v předvečer Anenských hodů padesátníci – rodáci a občané naší obce, kteří v letošním roce oslaví nebo oslavili padesáté narozeniny. Z pozvaných oslavenců se dostavilo třináct jubilatů se svými partnery. V úvodu setkání oslavence přišli pozdravit velatičtí stárci a stárky, aby jim popřáli k jejich jubileu, pozvali je na Anenské hody a zazpívali jim hodové písničky.

Následoval neformální projev starosty obce, blahopřání za sbor pro občanské záležitosti a předání drobných dáreků a originálního velatického trička. Zároveň se jubilanti podepsali do pamětní knihy obce. Po společném přípitku a večeři pak oslavenci setrvali v družné zábavě do pozdních nočních hodin.

Mezi letošní zúčastněné jubilanty patří:

Oldřiška Daňková (rozená Kellnerová), Hana Havlásková (rozená Urbánková), Tatjana Juřinová, Petr Košina, Ivana Mainclová, Jana Neuerová, Jiřina Novotná (rozená Juřinová), Renata Sadílková, Naděžda Stašková Hnízdilová (rozená Fleková), Libor Slovák, Tomáš Volek a Silvie Zahradníková. Dále se setkání zúčastnil Jiří Poláček, který dovršil 50 let v loňském roce, ale projevil zájem přijít až letos, aby se setkal se svými spolužáky.

Jsmo rádi, že se tento zvyk stále dodržuje, a že na setkání přicházejí nejen místní rodáci, ale i ti, kteří se již odstěhovali, i noví občané, kteří tu žijí jen krátce.

Všem oslavencům přejeme všechno nejlepší a do dalších let hodně zdraví, spokojenosti a životního elánu.

 SPOZ Velatice

## Malý rostlinopis a životopis našeho okolí

Letošní jaro a první půle léta byly o hodně deštivější než předešlé vyprahlé roky. Nebylo to každý den na koupání v bazénu, ale příroda zvýšený přírůstek vody určitě prospěla.

Louky, stráně a příkopy se zazelenaly a již několik měsíců hýjí výraznými barvami květů různých bylin i plevelovitých rostlin. Červené máky, fialová šalvěj, voňavá mateřídouška, léčivá třezalka, ale i obyčejný bodlák při procházce přitáhnou oči a potěší. Mnozí z nás měli letošní zvláštní jaro trochu více času na procházky, a tak věřím, že jste měli možnost si to užít. Chtěla bych vás upozornit na některé úžasnosti v našem regionu, které opravdu stojí za to, abychom si jich všimli.



Tak třeba naše Slepencová stráž. Od roku 2015 je vyhlášena přírodní památkou. Každý rok dvakrát vykvétá modrofialovou barvou. Poprvé je to koberec z koniklece velkokvětého, a pak následuje křehký kosatec nízký. Obě tyto rostliny patří k silně ohroženým druhům a každý rok se na ně přijde mnoho lidí podívat.

Letos se však naše stráně vybarvily do modré potřeť. Téměř souvislou výraznou modrofialovou plochu vytvořila dvouletá bylina nazývající se Hadinec obecný. Proč se tak jmenuje? Jsou na to dvě teorie. První – protože její květy vypadají jako hlavičky hadů, ze kterých trčí štíhlá čnělka jako hadí jazyk. A druhá – protože má pod zemí dlouhý kořen, který je stočený do klubička jako had. Správné jsou přitom obě verze. Jde o velmi hojně rostoucí, skoro plevelnou bylinu, která je od května do října vysoce medonosnou a pylodárnou pro včely a jiný hmyz.

Když už jsem se zmínila o užitečných včelách, chtěla bych vás upozornit na černou včelu samotářku. Její správné jméno je Drvodělka fialová. Při letmém pohledu si řeknete – velká moucha nebo chroust. Ano, je opravdu velká, až 3 cm, a její tmavé tělo a křídla se ve sluníčku fialově lesknou jako nějaký kov. Je plachá a neškodná a ve výběru květin velmi vybírává. Máme na zahradě veliký Hrachor širolistý, který překrásně růžově kvete a téměř celý den je od něj slyšet hluboké uklidňující bzucení této včelí velikánky. Není tak užitečná jako její menší příbuzná, včela medonosná, ale je krásná a náš hrachor ji má rád.

Nakonec bych vás chtěla upozornit na naprostou přírodní raritu, která se vyskytuje v naší lokalitě. Jde o úžasně soužití rostliny a živočicha. Rostlina je Podražec křovištní. Jde o jediný druh rodu podražec, který v české přírodě roste. Je v „Červeném seznamu cévnatých rostlin ČR“ zařazen mezi tzv. vzácnější druhy, vyžadující pozornost. Je to bylina s nepříjemným zápachem, který ale ve volné přírodě vlastně ani

nezaznamenáte. Co ale můžete v blízkosti této byliny uvidět, je zajímavý motýl. Jeho jméno je Pestrokrídlec a příhodně podražcový a tato bylina je pro něj jedinou živnou rostlinou. Tento motýl z čeledě otakárkových, chráněný již od roku 1965, spásá listy podražce, které jsou toxické pro ptáky, a tímto se stává pro ně také nepoživatelným. Výskyt této rostliny je pro něj otázka přežití. V Česku se vyskytuje jen na jižní Moravě. Od roku 2016 byl tento jeden z nejkrásnějších našich motýlů vyzorován ve Slavkově a okolí. Sám je schopen ubránit se přírodním predátorům, ale ohrožen je hlavně zánikem vhodných biotopů a také používáním umělých hnojiv a pesticidů v místech jeho výskytu. Opravdu velmi mne potěšilo, že jsem našla v našem okolí jak rostlinu, tak i motýla. Naše obec je v blízkosti druhého největšího města v republice. Přesto máme přírodu každý den nadosah. Můžeme v ní nacházet uklidnění a máme možnost čerpat z ní energii při procházkách nebo sportovních aktivitách. Mějme naše stráně a volné louky rádi a pečujme o ně, jako by to byla naše vlastní zahrada.

 Marcela Ulrichová

## Fenomén rozhledna

Již od pradávna, když člověk někam došel, snažil se dostat na vyvýšené místo a rozhlédnout se. Bylo to z nutnosti udělat si přehled, kde se vlastně vynachází, z důvodu bezpečnosti, nebo jen tak ze zvědavosti. No a z této nutnosti už není daleko k myšlence vystavět stavbu určenou k trvalému přehledu a rozhledu po krajině a nazvat ji rozhledna. Ačkoli se nepyšíme nejvyššími horami v Evropě, přesto, anebo právě proto se Česko stalo

zemí rozhleden. Je jich u nás více než 400 a stále se budují nové.

Rozhledna jako taková nemá žádnou jednoznačnou oficiální definici, jak má vypadat. Tak se setkáváme mnohdy s objekty, které nás překvapí svým tvarem (Růženka na Pasterevním vrchu, Doubravka na Černém Mostě v Praze), místem, kde se nachází (Bára na Čertově skalce u Chrudimi), nebo třeba svojí výškou (Žižkovská věž v Praze, Cimrmanova rozhledna u Nouzova). Rozhodně jsou to stavby, které podporují „genius loci“ daného místa a zkrášlují krajinu. Co je ale úplně jasné, že rozhledny jsou dnes velice oblíbeným cílem výletů a zpestřením turistických výšlapů.

Kam tedy na nejbližší rozhlednu? No přeci do sousední obce Mokrá. Slouží zároveň jako vysílač a je volně přístupná. Za 3–4 hodiny jste zpátky doma. Stojí na mírném návrší nad Mokrou, kousek od cementárny v nadmořské výšce 360 m a je jen 10 m vysoká. Můžete k ní dojet autobusem do zastávky Mokrá Horákov – Lom. Uhnete vpravo na lesní cestu a za chvíli jste tam. Rozhled je jen na Mokrou, Horákov a částečně na lom cementárny. Libit se vám bude i zpáteční pěší cesta do Mokré vedoucí lesoparkem se zabudovanými sportovními aktivitami pro děti i dospělé. Výlet můžete zakončit zmrzlinou a pokud vám ujede autobus do Velatic, můžete se vydat stezkou kolem TASY a dále Masarykovou alejí zpátky domů. Jsou to jen 4 km. Je to pěkný půldenní výlet. O trochu lepší výhled vám nabídne jen o něco vyšší (26 m a 366,5 m n. m.) rozhledna s roztočilým názvem Chocholík. Najdete ji 1,5 km od obce Drnovice u Vyškova. Je třeba se tam dopravit autem, ale pak je pěší cesta dobře značená a pohodlná. Rozhledna je nízká, ale nabídne vám krásný širokospektrální rozhled i po našem blízkém okolí. Je volně přístupná a procházky kolem ní jsou velice příjemné, i tento výlet vám zabere tak půl dne.

Poslední rozhlednový tip pro vás je trochu vzdálenější. Zůstanete na Moravě, ale projedete se směrem na Kyjovsko. Tento kousek malebné krajiny nazývaný také moravské Toskánsko vás okouzlí v každou roční dobu. Když se po cestě za rozhlednou v Zaječí budete pozorně dívat, zahlédnete bájný strom podprsenkovník mnohobarevný. Je letos trochu vybledlý vytrvalými dešti, ale je u něj překrásná vyhlídka do krajiny. V cílové obci najdete množství vinařských obchůdků, kde vám ochotně zajistí posilnění před výstupem na rozhlednu.

Pak vás ani nepřekvapí, že jejich rozhledna je postavena na Kobylím vrchu uprostřed vinic. Není vysoká, jen 7,6 m v nadmořské výšce 334 m n. m. Co je na ní ale „nej“ je to, že nemá žádné schody. Místo nich je nakloněná rovina ve tvaru spirály vedoucí k vrcholu dlouhá 65 m. Při výstupu si můžete počíst v časoprostorové linii vepsané v podlaze rozhledny o zajímavých a přelomových událostech této oblasti. Výhled do krajiny vás jistě nadchne, takže vás třeba napadne dojet až do sousední obce Vrbičky, která je vyhlášená souborem vinných sklepů. I tam se můžete pod kostelem posadit na lavičku a rozhlížet se do kraje. Procházka není dlouhá, ale malebná, povětšinou vedoucí mezi vinicemi a kolem sklípků s dobrým vínem. Na tento výlet je třeba takřka celý den a pokud pojedete autem, budete potřebovat řidiče, který odolá lákavým nabídkám ochutnávek vín. Doufám, že vás tento článek potěšil, a pokud máte nějaké tipy na výlety za zajímavými místy pěšky, na kole nebo autem, dejte nám vědět. Budeme rádi za příspěvek do zpravodaje, nebo dejte jen tip a my ho rádi zpracujeme.

 Marcela Ulrichová

# Hasiči

## SDH Velatice ani v létě neza- hálí

Jak je už dobrým zvykem, v průběhu června se několik členů SDH Velatice vypraví do místní mateřské školky na besedu s dětmi. Letos připadla beseda na středu 17. 6. Děti byly poučeny o práci hasičů, a to jak místních dobrovolných hasičů, tak i o práci hasičů obecně. Vysvětlili jsme dětem, že hasiči nejsou pouze od hašení ohně, ale že voda může být i nebezpečná a hasičů může být třeba například při povodních. Děti se naučily, že práce hasičů je důležitá pro ochranu osob, zvířat i majetku, seznámily se s vybavením, které používá velatický sbor a zásahová jednotka a samy si mohly vyzkoušet něco z naší techniky a svézt se v hasičském autě.

Prázdninové měsíce už tradičně patří spoluorganizování velatických Anenských hodů. V sobotu 25. července jsme pořádali tradiční hlídání máje s kapelou Rančeři, v neděli pak hodovou zábavu a v době uzávěrky zpravodaje nás čekalo ještě kácení máje v sobotu 8. srpna. Přestože ještě chvíli před konáním hodů nebylo jisté, jestli hody kvůli koronaviru budou moci proběhnout a na poslední chvíli se také změnila kapela, jednalo se o velmi podařenou akci s hojnou účastí, kterou jen podpořilo pěkné počasí. Od června se také konečně rozběhly závody Moravské ligy TFA. Máme za sebou zatím tři soutěže v Trpíně, Sebranicích a Doubra-

vici nad Svitavou a nyní se seriál závodů přesouvá více na jih Moravy. 23. srpna se poprvé v rámci Ligy utkají závodníci ve Velké nad Veličkou (okres Hodonín) a už 5. září se můžete těšit na domácí závod u nás ve Velaticích. Od dopoledních hodin na spodním hřišti proběhne závod a poté se určitě bude pokračovat v neformálním posezení s občerstvením. Jste všichni srdečně zváni. Ještě připomínáme, že před závodem i během něj budeme vybírat hračky, psací potřeby a pyžámka pro pacienty dětské onkologie v Brně a stále je možné také přispět do finanční sbírky na Nadační fond dětské onkologie Krtek. Číslo účtu naleznete na webových stránkách [www.mltfa.cz](http://www.mltfa.cz) v sekci ML TFA pomáhá. Předem děkujeme za jakýkoliv příspěvek!

 Veronika Kadlecová

# Dětský koutek

## Montessori kurzy

Na podzim pro Vás chystáme pokračování Montessori kurzů pro rodiče s dětmi.

- Pro nejmenší děti od 18 měsíců do 3 let to bude opět dopolední program zaměřený na rozvoj jemné motoriky, smyslů, jazyka a samostatnosti. Děti mají možnost samostatné práce s pomůckami a také komunitní společné aktivity.
- Pro děti školkového věku nově odpolední



kroužek „Naše země“, kde kromě Montessori pomůcek k samostatné práci budou i aktivity k tématu, jako např. Pevnina – voda, Les, Kontinenty a další.

• Pro rodiče nově cyklus besed, v rámci kterých se společně pobavíme na témata: Montessori start – kdy a jak začít, Připravené prostředí a připravený dospělý a Komunikace v rodině  
V případě zájmu můžete kontaktovat lektorku Lucii Hudecovou na email [montessorinarc@gmail.com](mailto:montessorinarc@gmail.com), nebo FB Montessori Náruč.

 Lucia Hudecová

# Klub důchodců

Letošní rok 2020 je svým způsobem mimořádný, jak na různé události, tak především na vyhlášení celostátního nouzového zdravotního stavu 12. března vlivem pandemie koronaviru, který značně ovlivnil i činnost a dění našeho Klubu důchodců.

Z těchto důvodů ani řada plánovaných akcí naším Klubem nemohla být uskutečněna a byla odsunuta na pozdější, přijatelný termín. Stejně jako jubilejní oslavy narozenin našich členů, kteří si jistě zaslouží veřejnou kamarádkou pozornost. A tak letošní apríloví jubilanti, Jirka Zahradník (80), Anička Poláčková (75), Vlasta Poláčková (70), společně slavnostně oslavili narozeniny až 9. června v sále kulturního domu. Ještě předtím v květnu také oslavil Jan Laichmann významné 75. narozeniny.

Všem těmto oslavencům si dovoluji přát za náš KD i osobně pevné zdraví a mnoho krásných zážitků a chvíl ve společnosti nejlepších kamarádů.

 Jaromír Poláček

# Farnost

## Patronka velatické kapličky

Fakt, že je naše kaple zasvěcená svatě Anně, je všeobecně znám, ale mnozí možná nevědí, kdo to svatá Anna byla. Na počátku křesťanství získávali křesťané svatost za hrdinskou smrt, když se nechťeli zřítí své víry, později pak za výjimečné skutky. Svatost naší patronky je tak trochu výjimkou – jde o osobnost z počátků křesťanství, která však nezahynula násilnou smrtí – naopak život stvořila, a to život, který dle legend ovlivnil další dějiny lidstva.

Svatá Anna a svatý Jáchym byli údajní rodiče Panny Marie, a tedy prarodiče Ježíše Krista. V kanonických evangeliích, které tvoří Nový zákon, o nich zmínky nejsou. Jejich jména jsou uvedena v apokryfním evangeliu svatého Jakuba. Jméno Jáchym se vykládá jako „Bůh ho povýší“ a jméno Anny jako „milostná, laskavá“.

Podle svatého Jakuba byli manželé zřejmě dosti prosperující pastýři, kteří výtěžek svého hospodářství spravedlivě dělili mezi jeruzalémský chrám, pomoc chudým a vlastní potřeby. Problémem bylo to, že neměli děti. Neplodnost u Židů byla považována za výraz nepřízně Boží a chrámoví kněží dokonce jednoho dne z toho důvodu odmítli přijmout oběti, které chrámu přinesli. Hluboce ponížený Jáchym odešel do pouště, kde se čtyřicet dní postil a modlil k Bohu. Po čtyřiceti dnech se mu zjevil anděl a oznámil mu, že jeho modlitby byly vyslyšeny a slíbil jim narození dítěte.

Skutečně se jim přes vysoký věk narodila dcera, které dali jméno Marie. Otec zemřel krátce po jejím narození a Marie byla ve třech letech předána do výchovy správě jeruzalémského chrámu. Svatá Anna se údajně dožila vysokého věku.

Svatá Anna byla široce uctívána v lidových vrstvách i bez oficiálního požehnání církve. Doložen je až dopis papeže Urbana VI. z roku 1378, kdy povoluje Anglii uctívání sv. Anny jako svěťice. Anenská tradice dosáhla vrcholu v 15. a 16. století, když papež Sixtus IV. přijal Annu roku 1481 do římského kalen-

dáře a jeden z jeho pozdějších nástupců Řehoř XIII. ustanovil její slavnost v roce 1584 na 26. července. O šíření úcty ke sv. Anně se zasloužili zejména církevní řeholníci – kapucíni, karmelitáni, benediktini a augustiniánští kanovníci.

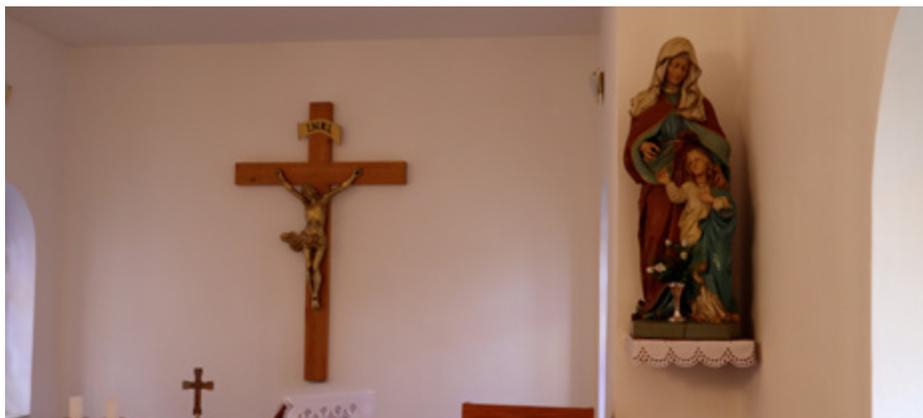
Svatá Anna se stala ochránkyní matek a manželství, šťastného porodu, patronkou horníků, mlynářů, truhlářů, tkalců, krejčích, provazníků, také čeledínů. Její ochranou se zaštitila i taková města, jakými jsou Florencie, Innsbruck, Neapol a celé země jako Bretaň nebo Quebec. Lidé se k ní přicházeli modlit za déšť, proti bouřce, ale například i za nalezení ztracených předmětů.

Svátek

Svátek svatě Anny je od dob papeže Řehoře XIII. slaven společně se svátkem svatého Jáchyma 26. července. V České republice jde

o čtvrté nejčastější dívčí jméno a k začátku roku bylo u nás 151 558 nositelek tohoto jména. Ve Velaticích má toto jméno 14 žen. Nejznámější pranostikou, která se váže k svátku sv. Anny je: „Svatá Anna, chladna z rána“, ale existují i další pranostiky spojené zejména se žněmi: „svatá Anna s kosičkou, svatý Jakub s motyčkou“, „svatá Anna zavádí žence do pšenice“, „svatá Anna chléb podává“, „Svatý Jakub nažne, svatá Anna sváže“, „svatá Markyta hodila srp do žita, svatá Anna, ta ho vzala a sama žala“, „prší-li na svatou Annu, vymoká vejražka“, svatý Jakub dává kukuřici klasy, svatá Anna vlasy“, „když na svatou Annu mravenci pilně lezou a dělají si kopky, hádá se na tuhou zimu“.

**T** Anna Severová



## Společenská kronika

**T** SPOZ Velatice

### Blahopřání jubilantům

V měsících červenec až září oslaví významné životní jubileum tito naši spoluobčané:

#### 80 let:

Chudiaková Ludmila

#### 75 let:

Smetana Karel

#### 70 let:

Fleková Zdeňka

#### 60 let:

Švábenská Marie  
Urbánek Květoslav  
Kadlec Zdeněk  
Beránek Stanislav

#### Zlatá svatba:

Manželé Josef a Božena  
Poláčkovi  
Manželé Miroslav a Květoslava Šmerdovi

Všem oslavencům přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti do dalších let.

#### Narozené děti

Draycott Arthur Niki  
Krubl Milan  
Juhász Filip  
Suková Kateřina

Přejeme mnoho radosti, štěstí a zdraví.

V letošním roce nás opustili:  
Macháček Miroslav ve věku 70 let  
Knos Jiří ve věku nedožitých 40 let

Pejřilová Věra ve věku 88 let

Odpočívejte v pokoji!

# 1945

## Zápisky z konce 2. světové války

### 2. část

#### 26. dubna.

Pomáhám v kuchyni kroužlit brambory pro vojáky, ty měl můj soused na sázení, tak asi 2 pytle, no pak jsem je viděl uvařeny v kotlu a druhý den je žral náš Brok. Maso sekal kuchař u mne na dvoře, ale páteř a nohu prasete zahodil za otýpky, tak jsem si to vzal a byla to prima pečínka. Náš pes ani na vojáka neštěkne, neboť se od nich má dobře.

Z půdy odnášejí si seno a slámu, koně ohryzují z dlouhé chvíle stromy, a tak si zvykáme, jen má žena trne v obavách, jak to bude se zásobami, jídlo nám dochází, chleba není, než nemůže to trvat taky dlouho, myslím si.

#### 27. dubna

Je pátek, na ulici dosud leží zabití koně po náletu, začínají se rozkládat a pach je cítit na celé

ulici. Proto je jdeme zakopat do zákopu pod Rovinama. K nim dáváme nevybuchlé bomby a granáty, usekáváme koním nohy, protože by do zákopu nevešli.

Na každém rohu zjišťuji nezájem a neochotu lidí, má-li se pro veřejné dobro něco udělat. Vidím, jak lidé se všemu vyhnou, ale poroučet by chtěl každý.

Dnes se k nám nastěhovala Eva s Jiřinou a Metud, protože u nich jim Rusi v noci nedali pokoj. Švagr Frantík s Mařkou a Jiříkem odcházejí dom. Manek rovněž odešel, ale vrátil se, že ještě u nás nějaký čas zůstane.

Dnes byli vojáci moc opilí u Rozkopalů, a tak některý zanesl harmušku o několik domů dál, pak ji hledali a prohledávali i u nás v domě, a když ji nikde nemohli najít, tak vyhrožovali, že postřílí celou ulic.

Jeden z nich též došel ke mně a sedl si za stůl. Byl zřejmě opilý a když dítě začalo plakat, chtěl všechny postřílet. Opustili jsme rychle dům, zavolal jsem kapitána od Šlezingerů, i ostatní vojáci, kteří tam byli a nás již znají, přiběhli a výtržníkovi domluvili tak, že tento nás více neobtěžoval.

Rovněž můj soused Rozkopal se svojí manželkou přišli do domu dělat ostudu, ale ty jsem vlastnoručně vyhodil ze dveří na ulic za všeobecného řehotu vojáků.

Rádio do mlýna poslouchati nechodím, proto jsem si svůj aparát odnesl domů, akumulátor se hodil vojákům.

#### sobota 28. dubna

Přišel ke mně Rus s Juračkem, že mám okamžitě jim opravit rádio. Zavedl mě k Meluzinům a tam mě kapitán dal nějaký lístek a přijímač, bateriový, abych ho opravil. Vzal jsem ho dom, ale zjistil jsem, že lampy dvouvoltové žhavili šestivoltovým akumulátorem, jsou spáleny, rovněž amplion měl porouchanou kmitačku, a tak mně dali lampy jiné, ale i tyto byly vadné.

Vysvětlil jsem jim, že se to nesmí žhavit třemi, ale jedním článkem, odpověď byla, že se to vede slabým drátem; tak si myslím, když tomu rozumí, ať si to tedy spraví.

#### neděle 29. dubna

Dostal jsem rozkaz od p. plukovníka u Křížů, abych ze mlýna natáhl el. vedení, aby měl světlo pro svoji manželku, která měla malé dítě. Natáhl jsem přípojku a bylo mě slíbeno, že dostanu za práci sádlo, abych si odpoledne pro ně s hrnkem přišel.

Odpoledne však většina ruského vojska z Velatic odjela a s ním i pan plukovník s rodinou.

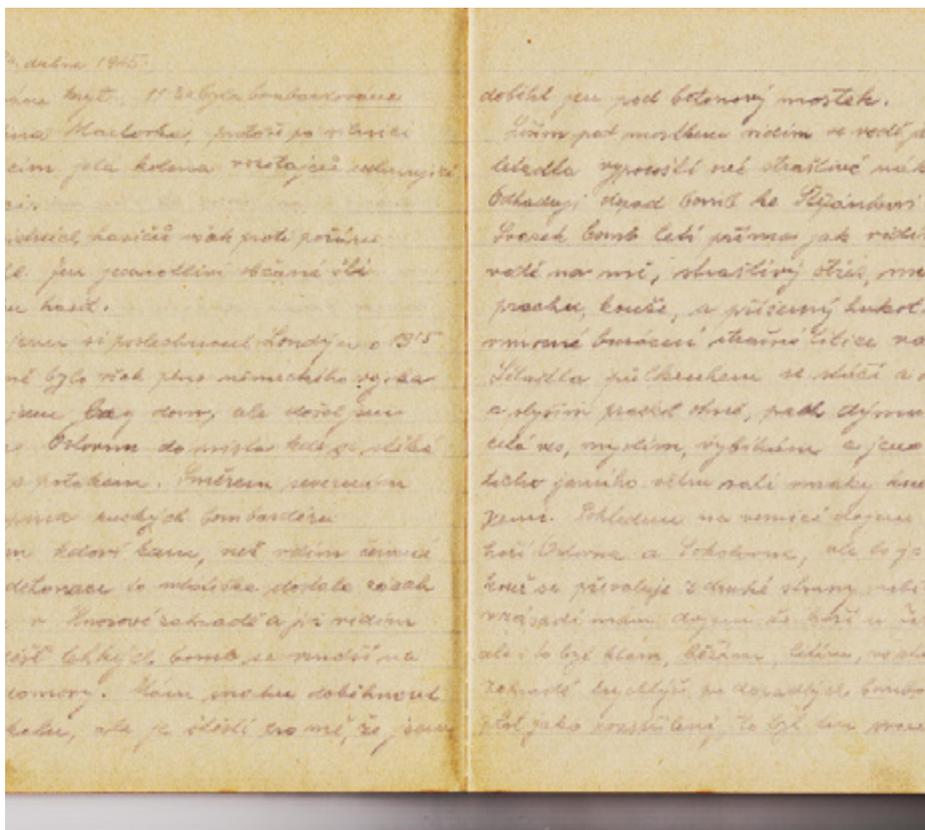
#### pondělí 30. dubna

Jen několik vojáků a vozatajců se svým kapitánem je u Šlezingerů. Kapitán mě volá, abych s ním šel popít, hrozím se, vidím veliké flašky, říkám si, to je víno, bude to špatné, ale zjišťuji, že je to mizerný pivo z Brna, které posud celé není obsazeno Rudou armádou.

Je před prvním květnem, jež je svátkem práce, otcům a dědům našim dnem, kdy manifestovali, kdy kladli své požadavky, přehlíželi svůj počet a sílu, pod rudými vlajkami, jenž byly symboly utlačovaných, pochodovali za zpěvu „přijde jednou den odplaty a pak zas budeme soudit my, dále jen, dále jen nesme zpěv“ – dnes pochodují naši vesnici, našim krajem, slovanskou Evropou mocné prapory rudých gard, aby nejařmenému a zotročovanému lidstvu přinesli svobodu, splnil se sen dědů a otců našich, vláda lidu vrací se lidem.

#### 1. května

„Je první máj, je lásky čas“, slova Máchova. Předvádí se na Orlovně ruský film, jenž předvádí jen dějiny ruského národa a způsob bojů za svobodu velikého a mocného to národa od dávného středověku až do nynější doby a tu jasně vidíme, že národ jednotný a silný nikdy



nemožno na trvalo zotročit, byť by se zdálo, že první chvíle jsou porážky v boji než začátek, nikdy není boje konec.

Druhého května se bratr Alois s rodinou odstěhoval, bořím bunkr, dělám pořádek kolem chalupy, Jedličkovi Tomášovi dávám zbylé seno, on mně mléko, protože přiděly jsou nedosta- tečné a protekční.

Brambory nemám dosud zasázeny, pole je nezorané, poježděné od aut, chodím je rýt, protože není naděje, že by mě ho někdo zoral.

#### 4. května

Eva s Jiřinou se odstěhovaly, rovněž Manek odjel, a tak začínáme opět normální život, přestože v okolí ještě je plno vojska.

#### 7. května

Přijíždí do Velatic kolona Rumunů, u mě je kancelář, ale vojákům se nelíbí, jelikož není v pokoji okno, které je zatlučeno deskami.

#### 8. května

Navečer dochází pomoc, a tak o 22. hod. u mě je ubytováno asi 6 vojáků.

23.30 poplach, vojáci odcházejí s otázkou, jak daleko fronta, říkám: „Asi 15 km“.

Nad Brnem rakety a střelba a nikdo neví, co to znamená.

Ráno odjíždějí Rumuni z Velatic a teprve v poledních hodinách se dovídáme, že Německo kapitulovalo.

Spíme již spokojeně, jen je nebezpečí, že je všady množství nevybuchlých bomb a munice, aby někdo nepřišel k úrazu. Čtu první noviny a slzy mně vystoupily do očí. Vláda republiky Československé je v Brně i se svým presidentem.

#### Je po válce.

Na obci máme Národní výbor, jenž podle košického programu má být „lidem volený, pod neustálou kontrolou lidu se nacházející.“

Vesměs lidé z bývalého ob. zastupitelstva, z nichž mnozí pro svoji činnost ve válce se v tomto nejvyšším místním orgánu nemají trpěti. Ostatně stejně tento N.V. nebude déle než do voleb.

Že je to orgán babského ražení jsem se přesvědčil, když po přepadení Fr. Procha jsem sestavil ozbrojenou hlídku, za ni převzal zodpovědnost a ozbrojili jsme se puškama, jak tito páni byli dostrašeni:

pro ozbrojenou hlídku byl jen

starosta Daněk

řídící Blažek

Fr. Macháček: „Já nikdy flintu neměl, nerozumím jí a nikdo po mně nemůže žádat, abych s tím chodil.“

Juračka: „Nikdo to nedovolil.“

Poulik: „Na to nemáme právo.“

Hrabovský: „Co se stane, když se proti tobě postaví třeba Rus se zbraní?“

Říkám: „Zastřelím ho!“

Ale nic takového se nestalo.

Rus sice byl u Bělky, flintu nám klidně dal a spal

společně s opilým Rumunem ve mlýně. Ráno jsme mu flintu dali a on jachal pryč.

#### 23. května

Jdu poprvé do práce, vidím, že továrna je nepoškozená a začínám dávat do chodu jednotlivé úseky poškozeného el. vedení, a tím začíná pro mne normální život.

Kolik obětí vyžádala si tato světová válka je právem otázka každého.

V naší obci nebyl nikdo během fronty zabit ani zraněn.

V Německu v Lipsku zahynul při bombardování Václav Šenkyřík a při manipulaci s granátem

21. května Josef Kuklínek, otec pěti dětí zahynul. Jeho syn byl zraněn.

21. května 1946, tedy rok po této tragické události.

Pět dětí, a to Kříž, Macháček, Kousalík, Beneš a Paták našli někde ve skali nějaký granát, který jim explodoval. Účinky byly strašné. Kříž, Macháček a Kousalík po převozu do nemocnice zranění podlehl.

**VYŠETŘENÍ ZRAKU  
OČNÍM SPECIALISTOU KAŽDÝ DEN**

**BEZ ČEKÁNÍ  
A ZDARMA!**

**+ ODBORNÉ PORADENSTVÍ ZDARMA  
+ NEJVĚTŠÍ VÝBĚR BRÝLOVÝCH OBRUB**

Masarykovo nám. 1665/8, Šlapanice  
tel. 773 260 803  
PO-PÁ 8.00-11.30, 12.30-17.00  
SO 8.30-12.00  
(první sobotu v měsíci zavřeno)



## Varovné signály

Podle čeho poznám, že má moje dítě potíže s poruchou příjmu potravy?

- **Omezování jídla**, počítání kalorií, vynechávání celých kategorií jídla (sladké, pečivo, tuky, ...)
- **Strach z přibírání**, časté vážení se a prohlížení se v zrcadle, kritický pohled na svoje tělo
- **Nadměrné zabývání se jídlem**, vyhledávání receptů
- **Odchody na toaletu** hned po jídle, stopy po zvracení na toaletě
- **Nadměrné cvičení**, neschopnost odpočívat
- **Mízení velkého množství jídla**
- **Časté změny nálad**, podrážděnost
- **Velký úbytek na váze**, ztráta menstruační cyklu, padání vlasů

## První krok

Jak mám o tom s dítětem začít mluvit?

- **Najděte si vhodnou chvíli na rozhovor**, kdy vás nikdo nebude rušit.
- **Snažte se na dítě netlačit**, nehodnotit a nepřesvědčovat jej, aby změnilo názor.
- **Mluvte o tom, co prožíváte vy**. Vysvětlete, proč máte starost. Popište, jakých změn jste si všimli a jaké pocity to ve vás vyvolává.
- **Snažte se pochopit, jak situaci vnímá vaše dítě**. Je možné, že bude problém odmítat. Snažte se to respektovat, aniž byste měnili vlastní stanovisko.

## Podpora

Jak své dítě mohu v procesu změny podpořit?

- **Budte trpěliví**, nečekejte, že změna nastane za pár dnů.
- **Oceňujte vaše dítě** a dávejte mu najevo vaši lásku.
- **Začněte u změn, které jsou pro vaše dítě zvládnutelné**.
- **Nenechte se tématem jídla zavalit**. Mluvte více o věcech, které nesouvisí ani s jídlem, ani se vzhledem.
- **Posilujte rituál společného stravování**. Spojte jídlo s příjemnými zážitky.
- **Nezapomínejte na sebe a ostatní členy rodiny**. Vyhledejte odbornou pomoc i pro sebe.

## Odborná pomoc

Kde mám hledat odbornou podporu?

- **Bezplatné poradenství v Centru Anabell**
- **Krizová Linka Anabell: 848 200 210, 774 467 293**

- **Internetové poradenství: [iporadna@anabell.cz](mailto:iporadna@anabell.cz)**
- **Další služby:** psychoterapie, nutriční terapie, ambulantiční psychiatrie, hospitalizace



Velatický zpravodaj  
3/2020  
[www.velatice.cz](http://www.velatice.cz)

